

RAYMOND VAN HET GROENEWOUD EN NAIMA JORIS

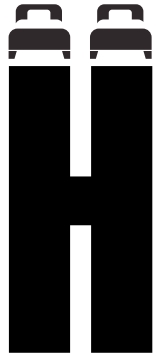

ROOMMATES

1 NACHT, 2 MENSEN, 4 MUREN

Omdat geen plek een mooier symbool is voor ontspannen en spannende ontmoetingen dan een hotel, droppen we elke maand twee gasten samen op een kamer voor een avond en een nacht tussen de lakens. Vrienden of nieuwsgierige vreemden, op bekend of onbeslagen terrein.

Raymond van het Groenewoud logeert met Naima Joris, zangeres bij The Happy, in het Thermae Palace Hotel in Oostende. 'Aan zee is een mens op z'n onschuldigst.'

DOOR KATRIEN STEYAERT, FOTO'S JOHAN JACOBS

‘Het was 11 juli, de Vlaamse feestdag, en we speelden op de Grote Markt in Brussel. Ik wist van niks, maar daar stonden ze: mijn achtergrondzangeressen in de Belgische driekleur. Dat vond ik echt goed!’ Raymond wordt nog warm bij de herinnering aan twee zomers geleden. Zijn mooie meisjes in zwart, geel en rood. De warme alt in het rood. Naima. ‘Het was mijn idee’, vertelt zij fier.

Het heeft iets van een blij weerzien in het Thermae Palace Hotel in Oostende. De avond is schemerig en kil, het strand zalig desolaat. De grandeur van het hotel spreekt Raymond aan. Meer dan tachtig jaar geleden, in de zomer van 1933, werd het geopend als Palais des Thermes. Het is nu een beschermd monument, maar de zee houdt het levendig. Dit is een plek waar mensen nog altijd inchecken met een verwachtingsvolle blik, ook al is er geen zwembad meer dat elke dag gevuld wordt met vers zeewater, zoals in de begindagen. ‘Een mens zou op tijd en stond drie maanden naar zo’n kuuroord moeten om bij te komen’, vindt Raymond. Naima zucht met een siddering van genot. Ze ademt de zilte lucht in en even zijn haar ogen minder wintermoe. ‘Daarom woon ik steeds liever in Brugge’, vertelt Raymond haar. ‘Elke keer dat ik er van ergens te lande terugkeer en uit mijn auto stap, geniet ik van de zuivere lucht. Maar ik zei dat eens tegen iemand van de kust en die antwoordde direct: “Bah, Brugge stinkt.” Hij schatert.

‘Ik ben een verwend kind’, gaat Raymond verder. ‘Ik heb mij een appartement kunnen kopen aan zee.

Er staat bijna niets, maar omdat de zee er is, heb ik er alles. Als in een veyeursfilm zie ik er de mensen passeren. Het zijn vaak grootouders met kleinkinderen die samen een gocart kiezen. Aan zee is een mens op z’n onschuldigst.’

Naima vult haar zwak voor de zee anders in. ‘Ik wil leren paardrijden zonder bit, in westernstijl. Ik zou doodgraag eens komen rijden op het strand. Het liefst met z’n tweeën, naakt op ons paard.’ Ze spreekt de fantasie grappend uit, al hult ze zich tijdens de fotosessie ook sans gêne in alleen maar een wit laken. Ze woelt gedachteloos door haar lange krullen en is zichtbaar op haar gemak bij Raymond. Die vindt het gezelschap van mooie meisjes alleen maar verkwikkend, zeker als ze ook nog spontaan gaan zingen bij zijn gitarge-tokkel.

EGO?

Het is een uitzonderlijk moment, ook al omdat geen van beiden de gewoonte heeft om te jammen. ‘Ik doe het op het gevoel, op groove en vind het dus superintiem’, zegt Naima. ‘Misschien vermijd ik het ook omdat ik niet veel kan.’ Raymond knikt. ‘Ik jam ook niet graag, omdat ik heel beperkt ben. Als ik dat zeg, denken mensen dat ik vals bescheiden ben, maar ik kan het heus wel taxeren. Er zijn honderden muzikanten die vaardiger hun instrument bespelen dan ik. En na vijf noten heb ik het meestal gezegd. Pas op, virtuositeit is niet genoeg. Er moet ook charisma zijn. Anders valt het dood.’ Net dat charisma is de kern van Naima’s

bewondering. ‘Raymond houdt het simpel, maar maakt toch mooie dingen, vooral omdat hij een eigen taal heeft en daarmee speelt. Dat talent heb ik niet.’

Ze glimlacht en meteen onthult zich een levensgroot verschil tussen de muzikante van amper 33 en de man van jaren: onzekerheid. Ondanks de verschillende generaties waartoe ze behoren, houden ze er hetzelfde concept van artiest-zijn op na – je moet echt zijn, de juiste energie uitstralen en er dankbaar voor zijn – maar Naima houdt nooit op met zoeken, proeven en twijfelen. Soms is het zo erg dat ze maanden geen instrument aanraakt. Maar even plots werd ze toetseniste en achtergrondzangeres bij het in kippenvel handelende Isbells of zangeres en bassiste bij The Happy, de geestige retro-popgroep rond Das Popper Reinhard Vanbergen. Die bas kreeg ze in amper drie maanden onder de knie.

Haar jazzsaxofoonexamen was even schitterend, maar nadien wilde ze alleen maar het podium af, zegt ze. ‘Ik kon de aandacht niet aan.’ ‘Nee?’ vraagt Raymond verrast. Hij heeft er zelf nooit last van gehad, maar onderstreept het verschil tussen aandacht en egotripperij. ‘Ik heb altijd muziek willen creëren, maar omdat ik niet uitging van mijn geweldige zangcapaciteiten dacht ik aanvankelijk zelfs dat ik niet noodzakelijk de frontman hoefde te zijn. Eigenlijk gaat het niet om het ego. Hahaha, zul je denken, maar ik meen het. Het gaat om jezelf verliezen in de muziek en de zaak dienen. Dat heb ik van Chet Baker geleerd. Daarom sta ik

graag scherp voor een optreden. Het maakt ook dat ik bijna nooit nerveus ben, want zenuwen zijn er alleen als het ego niet wil afgaan.’

GEWOON EEN ZOT

Naima kijkt hem ongelovig aan. Ze twijfelt of ze ooit zo weinig onzekerheid zal voelen, zeker over haar eigen nummers. Die laat ze deze lente op de wereld los in het tweede album van The Happy. ‘Alle groepsleden hebben Reinhard nummers gegeven om er verder aan te werken, maar die van mij vond hij gewoon goed zoals ze waren.’ ‘Lijkt me wel tof, iemand die je zo geruststelt’, zegt Raymond. ‘Ja, maar ik ben toch bang voor wat het effect zal zijn van dat beginnelingenwerk’, zegt ze. Hij lacht gul. ‘Afwachten moet je zelfs als je wel zeker bent van je stuk, hoor. Je moet gewoon een zot zijn die in zichzelf gelooft zonder bewijzen. Een grote carrière is daarbij niet het belangrijkste. Ik vind Gerard Reves definitie van succes erg mooi: het is de mate waarin je kunt veruitwendigen wat er in je zit, in de eerste plaats volgens jezelf.’

Naima veert een beetje op uit de lederen zetel als ze haar fladderende gedachten zo goed samengevat hoort. ‘Ik wil mijn volwaardige zelf vinden en kunnen uitdrukken.’ Dat dat ondanks alles via muziek zal zijn, begint haar stilaan te dagen. ‘Ik kan me er beter in uitdrukken dan in gewone taal. Muziek zit in mijn bloed.’ Nogal letterlijk. Grootvader Jan zong opera, vader Chris is de jazzpercussionist die onder meer een gewaardeerde bijdrage leverde aan

Nooit meer drinken, Raymonds elpee uit 1977 met daarop onder meer het bronstige ‘Meisjes’. Tot Raymonds stijgende verbazing vertelt Naima hem over hoe ze als kind al naar zijn optredens kwam, hoe ze ravotte met Jasper, zijn oudste zoon, en over die keer dat haar vader tijdens het optreden vanachter zijn conga’s moest wegglippen om zijn onbewaakte dochter met haar peutervingertjes uit de bedrading backstage te halen.

VLINDEREN

‘Ik wil me nooit neerleggen bij het vanzelfsprekende en werd dus niet “de dochter van”,’ zegt Naima. Ze stopte aan het conservatorium (‘geen spijt van’), ging reizen (‘als een echte zigeunerin’) en probeerde fotografie. ‘Mijn mama noemt me een vlinder, omdat ik altijd van het een naar het ander fladder.’

Raymonds lijn naar het doel is een pak rechter. ‘Op school voelde ik al dat ik het podium op wilde. Met muziek welteverstaan, want als kind was ik ooit een kever in een toneelspel en ik geloof niet dat ik die ene zin die ik moest zeggen juist gezegd heb.’ Hij grijnst. ‘Maar als zanger en muzikant voelde het gewoon juist. Dat komt door de Beatles. Ik was zo wild van ze dat ik ze zelf wilde zijn. Ik wilde die opwindende gevoelens en doorgeven. Langs moeders kant was er exhibitionisme in de familie en ik heb dat gen ook. Ik zag Chuck Berry graag een traag nummer spelen, om dan plots te zeggen dat hij er geen zin meer in had en in uitbundigheid te ontsteken. In het begin vond ik het ook leuk om mijn weemoedige nummers te ver- »

NAIMA
‘HET LIEFST
VAN AL
ZOU IK IN
EEN SIMPELE
HOUTEN HUT
WONEN’

RAYMOND
‘DAN BEN IK
TOCH MEER EEN
LUXEPAARDJE.
IK MOET ZELFS
OPLETTEN
DAT IK NIET
OVERDRIJF’

liFe

ROOMMATES
RAYMOND & NAIMA JORIS

krachten.' Naima schiet in de lach. 'Nu doe ik die zachtere liedjes wel uit, als een brave boyscout, en thuis luister ik graag naar wat ze trieste muziek noemen. Maar voor een publiek hou ik die rust niet lang vol. Ik heb er een theorie over: ik denk dat mijn adrenalinepeil heel laag is en dat dat maar op een normaal niveau komt op het podium.' Naima denkt er even over na. 'Bij The Happy zeur ik al lang om eens conga te mogen spelen vooraan en tegelijk te zingen. En toch gedij ik het best in trage, contemplatieve nummers. Het liefst zou ik rustgevende slaapliedjes maken. Toen mijn stiefmoeder stierf in een auto-ongeluk kwam ik in contact met mijn spiritualiteit.' Ze blikt naar Raymond om te zien of hij haar woorden niet te wollig vindt klinken. Hij kijkt luisterbereid. 'Ik leefde toen heel nederig en heb het gevoel dat ik sindsdien een soort oudere ziel heb die vrede heeft met het leven. Daarom vind ik het aangenamer om een liedje in de tuin te zingen in plaats van "ik wil ik wil ik wil". Maar misschien is dat saai?' 'Tja, als je zelf dat idee krijgt, moet je wel iets doen natuurlijk', lacht Raymond luid.

ZON, ZEE EN BACH

'Tot mijn zevenentwintigste zong ik niet', zegt Naima. 'Zelfs niet onder de douche. Tot ik voor Isbells gevraagd werd, omdat die mannen wisten dat ik toch wat liedjes was gaan uitproberen, puur therapeutisch. Amper een jaar later stond ik in de AB en waren we genomineerd voor de Mia's. Redelijk zot allemaal.' Ze lacht, terwijl Raymond van de verbazing

bekomt met een koffie – roomservice, volgens hem een voorbeeld van heerlijke waanzin. 'Ik droom niet van Werchter', vervolgt Naima. 'Ik speel het liefst voor een klein publiek omdat ik dan contact kan hebben. Maar misschien is het ook gewoon stress of angst voor grote podia.' 'Het is gewoon een andere job', antwoordt Raymond meteen. 'Ik begrijp je wel, hoor: hoe meer publiek, hoe meer niemand. Maar massamanipulatie kun je leren.' 'Everybody happy?' vraagt Naima sceptisch. 'Daar komt het een beetje op neer,' antwoordt hij, 'maar het kan fantastisch veel energie geven. En als het al eens een dooie boel is, laat ik mij niet ontmoedigen. Daarin heb ik mezelf lessen gegeven.' En toch heet de verlokkelijke bloem van het moment voor Naima niet muziek, maar verpleegkunde. 'Ik droomde er altijd al van en nu studeer ik het. Op mijn stageplekken zie ik de lelijke kanten van het leven, maar dat vind ik totaal niet erg. Ik heb geen probleem met dicht bij mensen komen. Alleen maar muziek maken frustrereert me, ik moet ook kunnen zorgen.' 'Maar muziek geneest mensen, hè', repliceert Raymond meteen.

In het hotelsalon schuiven ze iets dicht naar elkaar toe. Er blijken bruggen over hun wezenlijke verschillen te bestaan: Bach. De zee. 'Van mijn tiende tot mijn achttiende woonde ik met mijn moeder en stiefvader in een klein dorp tegen Marseille', vertelt Naima. 'Het eerste wat ik miste toen ik terug bij mijn vader in Tremelo ging wonen,

RAYMOND
'IK BEN MIJN
LEVEN VAAK
HERBEGONNEN,
ZOWEL OP
MUZIKAAL ALS
OP AMOUREUS
VLAK'

NAIMA
'GEVOELIGE
PERSOONLIJKHEDEN
WORDEN NU
EENMAAL
GEMAKKELIJK
VERLIEFD'

was de horizon.' Raymond knikt. 'Hoe ruimer de blik, hoe geringer de zorgen. Ik vind het bevrijdend om, thuis of hier aan zee, uit mezelf op te stijgen en te beseffen dat ik onbetekenend ben op deze aardkloot.' Hij buigt zich naar Naima. 'Je moet wel gek zijn om de Zuid-Franse zee en zon achter te laten.' 'Het was er een beetje saai en eenzaam als puber', zegt ze. 'Gelukkig kon ik er wel luisteren naar muziek. Van Bach, bijvoorbeeld. Die doet me nu nog soms wenen van geluk.' Instant herkenning bij Raymond. 'Als ik me minder voel, zet ik Bach op. Dan komt het weer goed. Zijn muziek heeft precies diezelfde rijkdom van aankomen en terugspoelen als de zee, dezelfde ogenschijnlijk simpele wervelingen.'

CONFECTIEMUZIEK

Buiten is het al lang te donker om nog iets van de wervelingen te zien, maar binnen blijven de gedachten aankomen en terugspoelen. 'Ik heb altijd in mezelf geloofd, zelfs zonder veel materiaal te hebben', zegt Raymond. 'Ik was nooit bang of onzeker, alleen heel af en toe wanhopig.' 'Wanhoop is goed', zegt Naima. 'Op de bodem van de put ontstaat de meeste kracht. Ik kan het weten. Toen ik bij mijn pa woonde, studeerde ik, maar tegelijk stond ik mee in voor de opvoeding van mijn nog jonge halfbroer en -zus en een deel van het huishouden. Dat was te veel verantwoordelijkheid. Mijn chronische insomnia hielp ook al niet. Ik stopte met studeren, maar de werk-

zoektocht liep moeilijk, net als de liefde. Uiteindelijk ben ik beginnen te zingen. Uit miserie.' Lachend wuift ze de zwaarte van haar woorden weg. Heel open doet ze het relaas van de vele gelukkige momenten in haar leven, zoals Nina Simone zien optreden een jaar voor die overleed. 'Ik was zeventien en ik ontdekte verdorie dat ze al jaren in het dorp naast ons woonde. Had ik dat geweten, ik was er keihard op bezoek geweest!' Simone voert Raymond terug naar de seventies. 'In 1972 had ik een culthitje met "Maria", maar tot 1977 bleef het akelig stil. Ik had toen ook verpleger kunnen worden, maar ik ging muziek spelen om den brode. Confectiemuziek. Een vorm van ambtenarij eigenlijk, want het was »

niet mijn eigen muziek. Kortom: een gevaarlijke piste. Ik voelde me er niet altijd lekker bij, maar ik had hoop. En ik wilde overleven. En dus luisterde ik af en toe knarsetandend naar wat mijn manager en platenfirma vroegen. Zelfs nu speelt dat soms nog, maar ik vind het niet langer een aanslag op mijn integriteit. Het hoort bij het spel en ik vind het wel goed dat ik niet zomaar de pasja kan uithangen die alleen maar doet waar hij zin in heeft.

PASJA

In het Thermae Palace mag hij zich wel voor een nacht gedragen als een pasja. 'Ik lijk wel zo'n voetballer die ze in een hotelsuite stoppen tot ze een geschikt huisje voor hem gevonden hebben', grinnikt hij, terwijl hij zijn

kousenvoeten op de salontafel legt. Hotelkamers hebben iets vreemd intiems, alsof je een jas aantrekt die niet de jouwe is, maar die je wel meteen goed en warm zit. *Tonight we sleep on silken sheets/ It's candle-light and chandelier/ It's silver plate and crystal clear/ The nights we stay at Hotel Grand*, zingt Procol Harum. Zo'n verwennerij is af en toe genieten, natuurlijk. 'Af en toe? Altijd!' lacht Raymond. 'Ik hou van afzien – marathons lopen, mijn fysieke grenzen opzoeken en zo mijn kop *uitkuisen* – maar ik vind de ware grand chic ook heel schoon.' Denk niet Louis Vuitton, maar het Amstelhotel in Amsterdam. 'Ik logeer daar graag met Sigrid (*Spruyt, zijn vrouw, red.*). Even wegdromen in tijdelijke en mooie decadentie.'

'Ik kijk er vooral naar uit om zo dicht bij de zee wakker te worden', zegt Naima. 'Maar het liefst van al zou ik in een simpele houten hut wonen.' 'Dan ben ik toch meer een luxe-paardje', glimlacht Raymond. 'Ik moet zelfs opletten dat ik niet overdrijf. Zo heb ik mezelf er al op betrap dat ik te vaak op restaurant ging en de kick ervan wegviel.'

DE STEKKER ERUIT

Op het riante bed waarin hij straks mag slapen ligt een overvloed aan donzige kussens. Als ik pols naar de romantiek ervan, dwalen zijn gedachten af naar zijn vrouw met wie hij zo graag tortelduift en tegen wie hij zich zo graag aanvljijt. Zijn Sigrid, die hem de mooiste ansichtkaarten schrijft en hem alles gunt in naam van haar

liFe

ROOMMATES RAYMOND & NAIMA JORIS

NAIMA
'ALLEEN
MAAR MUZIEK
MAKEN
FRUSTREERT
ME. IK MOET
OOK KUNNEN
ZORGEN'

RAYMOND
'MAAR
MUZIEK
GENEEST
MENSEN, HÈ'

liefde. 'Ze is ook mijn ideale reisgezelschap', zegt hij. 'We vinden het zo gemakkelijk om uit onze hotelkamer te komen en onze neuzen de richting te laten wijzen.'

Naima verlangt er ook naar – als het over liefde gaat, vinden de twee elkaar snel. 'Sinds mijn achttiende heb ik te weinig met twee gereisd, maar ik had vaak het verkeerde lief, van het soort dat liever met zijn vrienden weggaat. Ik besef nu dat ik verblind was door verliefdheid en mannen koos die eigenlijk te moeilijk waren. Nu heb ik een nieuw lief, een veel beter lief. Van mijn lief verwacht ik vooral dat hij dagelijkse dingen met mij deelt: slapen, eten, bij elkaar zijn zonder per se een diepzinnig gesprek te moeten voeren.'

Achteraf bekeken is ze blij dat ze een paar keer de stekker eruit heeft getrokken. 'Om loyaal te blijven aan mezelf.' Daarin herkent Raymond zich. 'Ik ben misschien een schijterd als het op iets als wereldreizen aankomt, maar ik heb dingen gedaan die anderen riskant zouden vinden. Ik ben mijn leven vaak herbegonnen, zowel op muzikaal als op amoreus vlak.' Hij zwijgt even. 'Maar meestal had ik niet erg het gevoel dat ik kon kiezen. Er zat gewoon niets anders op.'

Zo kon hij niet anders dan zijn grote liefdes volgen, ook al zat de timing niet altijd goed en overlapt relaties al eens. Op de vraag naar overspel antwoordt hij dat het inderdaad al eens een praktijk is geweest, maar zonder daar de aandacht op te willen vestigen. 'Ik heb al aan beide kanten van het bedrog gestaan', zegt Naima.

'Dat ging gepaard met veel schuldgevoelens en verdriet. Het heeft vaak te maken met relaties die eigenlijk al gedaan hadden moeten zijn. Nu zou ik sneller uitchecken. Maar ik veroordeel anderen nooit om hun kronkels in de liefde.'

'Gevoelige persoonlijkheden worden nu eenmaal gemakkelijk verliefd', mijmert ze. 'Ik denk dat Raymond ook zo is. Hij is een bourgondiër, die verliefd wordt op het leven, op een vrouw, op een glas wijn, op de zee.' De bourgondiër zwijgt, maar heeft een lichte blik in de ogen.

De zee ligt nog altijd in haar oneindigheid achter het raam. Op de horizon varen verre boten. Er is veel gelachen en gepraat vanavond, maar nu vallen Raymond en Naima stil. In wezen zijn het zwijgers. Bedachtzaam, niet kwistig met koetjes en kalfjes en op zoek naar gesprekspartners die voor hen de stilte opvullen.

Naima zegt nog één iets. 'Ik ken Raymond niet heel goed, maar het voelt alsof er iets onuitgesproken is tussen ons dat niet uitgesproken hoeft te worden.' Hoog tijd voor ons dus om te verdwijnen en hen aan zee en stilte te laten. Ze staan samen voor het raam. Alleen Bach is nog te horen op de hotelradio. Als ik de kamerdeur dichttrek, hoor ik Raymond zeggen: 'De nacht zal te kort zijn.'

*Kamers in het Thermae Palace Hotel
zijn er vanaf € 95,80€,
www.thermaepalace.be*